

Odporúčania z medzinárodnej konferencie v Sielnici pri Zvolene

V dňoch 18. až 21. apríla 2005 sa v hoteli Kaskády v Sielnici pri Zvolene uskutočnil medzinárodný seminár s názvom "**Strategické zámery manažmentu veternej kalamity**". Podujatia sa zúčastnilo viac ako 70 odborníkov zo 14 európskych krajín - medzi inými zástupcovia subregionálneho centra FAO pre strednú a východnú Európu, ministerstiev pôdohospodárstva a životného prostredia, univerzít a výskumných ústavov, neziskových organizácií, vlastníkov štátnych a neštátnych lesov, ktorých postihla veterná kalamita 19. novembra minulého roku.

Cieľom seminára bola integrácia prístupu k manažmentu kalamít - zhodnotenie hlavných poznatkov, skúseností a zhodnotenie situácie po veternej kalamite na Slovensku a prezentácie zahraničných a domácich odborníkov. Rokovanie prebiehalo v troch pracovných skupinách:

1. vidiecky rozvoj a trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy a poškodeného územia (ekologické, ekonomické a sociálne aspekty),
2. obnova a revitalizácia poškodených lesných ekosystémov (environmentálne úžitky, ekologické prístupy, stabilita ekosystémov),
3. potenciálne riziká vzniku následných kalamít (erózia pôdy, záplavy, premnoženie hmyzu, vznik požiarov atď. - hodnotenie rizík, monitoring, manažment rizík a nástroje regulácie).

Na záver podujatia bol spracovaný návrh spoločných odporúčaní. Účastníci navštívili aj postihnuté tatranské oblasti s dvoma exkurznými zastávkami na trase Podbanské - Štrbské Pleso a Štrbské Pleso - Tatranská Lomnica s prezentáciou stratégie všetkých zainteresovaných strán v teréne.

1. My, odborníci a zástupcovia všetkých strán zainteresovaných na využívaní lesnej krajiny v oblasti Vysokých Tatier a odborníci na manažment veternej kalamity z európskych krajín,
2. ktorí sme sa zúčastnili seminára "Strategické zámery manažmentu veternej kalamity" vo Zvolene, Slovenská republika, konaného 18. - 21. apríla 2005 organizovaného Vládou Slovenskej republiky, UNECE a FAO,
3. uvedomujúc si významný rozsah vetrom poškodených lesných porastov a potenciálne ohrozenie environmentálnych, sociálnych a ekonomických funkcií lesov Slovenska,
4. boli sme informovaní, že pri plánovaní riadenia dôsledkov kalamity bola už dosiahnutá zhoda medzi všetkými užívateľmi lesa na väčšine postihnutého územia,
5. uznávajúc čiastočne protirečivé záujmy v niektorých oblastiach, zvlášť v TANAP-e, ktoré boli prednesené viacerými zainteresovanými stranami,

6. berúc do úvahy, že Slovenská republika je viazaná Pan-európskymi dohodami o trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov (napr. MCPFE, NATURA 2000),
7. berúc do úvahy súčasný politický rámec využívania lesnej krajiny, zvlášť súčasnú definíciu chránených lesných území, ako bázy pre všetky opatrenia, ktoré sa týkajú riadenia dôsledkov veternej kalamity, **ODPORÚČAME**
8. aby rozhodnutia o ekonomicky efektívnom rozvoji vypracované kompetentnými orgánmi boli prioritne založené na ochrane prírodného a kultúrneho dedičstva, rešpektujúce zákony a vlastnícke práva a využívajúce účastnícky prístup pri dosahovaní konsenzu,
9. používať účastnícky prístup, zlepšiť komunikáciu a vybudovať vzájomnú dôveru zapojením zástupcov všetkých zainteresovaných strán a širokej verejnosti do technických, administratívnych a finančných opatrení pri riadení odstraňovania škôd spôsobených veternou kalamitou a tiež do všeobecného politického rozhodovania pri využívaní lesnej krajiny na Slovensku,
10. urýchlene doplniť existujúce analýzy dôsledkov škôd spôsobených veternou kalamitou o scenáre odhadu rizika, ktoré zohľadnia všetky environmentálne, sociálne a ekonomické funkcie lesov a lesníctva (erózia, biodiverzita, vodné hospodárstvo, vidiecky rozvoj) a zabezpečiť prístup verejnosti k relevantným informáciám o kalamite,
11. zamerať celkové riadenie následkov kalamity vykonávané jednotlivými zainteresovanými skupinami na udržanie lesného krytu a výmery súčasného LPF, znovuoobnovenie environmentálnych, sociálnych a ekonomických funkcií využívania lesnej krajiny, definovaných existujúcimi politickými rámcami,
12.
 1. zabezpečiť počas procesu prijímania rozhodnutí o postihnutých lesných oblastiach (tam, kde sa zatiaľ nedosiahol konsenzus), aby bola ochrana prírodných zdrojov nadradená ostatným rozvojovým záujmom v oblasti Národného parku, teda ponechať poškodené stromy nedotknuté a nepoužiť chemické ochranné opatrenia v 5. stupni ochrany
 2. nepoužívať leteckú aplikáciu chemických prostriedkov na území TANAP-u
13. používať prírode blízke obhospodarovanie lesov v TANAP-e pri ťažbe, ochranných opatreniach (feromónové lapače, odkôrňovanie v lesných porastoch) a zalesňovaní (zameranom na prirodzenú obnovu a sukcesiu, zmiešané porasty tvorené autochtónnymi drevinami),
14. MŽP a MP SR prijať zonáciu pre všetky národné parky na Slovensku, na základe konsenzuálneho prístupu pre tento proces a v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,
15. vypracovať a implementovať komplexnú a dlhodobú "Stratégiu pre využívanie lesnej krajiny", založenú na vedeckom základe, zohľadňujúcu všetky spoločenské požiadavky (lesníctvo, biodiverzita, vodné hospodárstvo, ochrana krajiny, ekoturistika a vidiecky rozvoj), vrátane prehodnotenia ochranných zón v lesoch a poskytnúť túto stratégiu ako vstupný údaj pre akékoľvek priestorové alebo územné plánovanie pre Tatry,
16. vypracovať a realizovať reštrukturalizačné opatrenia pre lesy Tatier, v súlade so "Stratégiou pre využívanie lesnej krajiny", na dosiahnutie stabilnejších a prírodných porastov, zohľadňujúce špecifické klimatické podmienky na južných svahoch Tatier, podporiť aplikovaný výskum pre oblasť prírode blízkeho obhospodarovania lesov,
17. sledovať trhové mechanizmy zohľadňujúce stabilitu cien guľatiny, ako aj dostupnosť kapacít pre riadenie opatrení pri odstraňovaní škôd (ťažba, ochrana, výsadba, atď.) a

- prijat', ak to bude potrebné, primerané politické opatrenia (napr. vytvárať zásoby guľatiny a drevných produktov),
18. vytvoriť efektívny a spravodlivý politický rámec pre všetkých vlastníkov lesa (štátnych, súkromných a spoločenských), ktorý zrovnoprávňuje všetky typy vlastníctva, pri uplatňovaní kompenzačných opatrení pre nešťátnych vlastníkov lesov, výmeny alebo vykúpenia pozemkov, v súlade s tým požiadať vládu SR o vytvorenie systému náhrady škôd pre všetkých vlastníkov lesa, spôsobených uplatňovaním legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
 19. rozvíjať koordinačné mechanizmy pre efektívne uplatňovanie obhospodarovania lesnej krajiny, finančných stimulov a iných politických opatrení, týkajúcich sa využívania lesnej krajiny, s ohľadom na prioritu ochrany prírody a previazat' ich na príslušné politické inštitúcie a nástroje,
 20. okamžite vypracovať metodológiu dopadu rizík vyplývajúcich zo súčasnej kalamity na základe konsenzu expertov,
 21. požiadať vládu SR o vytvorenie regionálnej monitorovacej siete pre odhad rizík s medzinárodnou podporou, na získanie a rozširovanie relevantných znalostí o rizikách v danom regióne a zlepšenie odhadu rizík a monitoringu ich dopadov,
 22. navrhnúť vláde SR vypracovať a predložiť k diskusii a odsúhlaseniu zastrešujúcu legislatívu na efektívnejšie vysporiadanie sa s problémami veternej kalamity,
 23. pokračovať v konzultáciách medzi sektormi MŽP a MP a MVO s cieľom dosiahnutia konsenzu v otázke obhospodarovania území NATURA 2000
 24. **Požiadavky pre medzinárodné organizácie:** založiť európsku sieť excelencie zameranú na škody spôsobené na lesoch veternými kalamitami, so zámerom zhromažďovania a výmeny skúseností s riešením kalamitných situácií,
 25. **Požiadavky pre medzinárodné organizácie:** poskytnúť pomoc vláde SR pre ďalšie uplatňovanie opatrení riadenia dôsledkov veternej kalamity, menovite budovanie kapacít pri komplexnom ponímaní využívania lesnej krajiny a "Stratégie využívania lesnej krajiny v TANAP-e".
 26. Tento dokument bol prijatý plenárnym zasadáním účastníkov seminára "Strategické zámery manažmentu veternej kalamity", konaného v Sielnici pri Zvolene 21. apríla 2005.
 27. Účastníci súhlasili poskytnúť tieto odporúčania vládnemu výboru pre obnovu a rozvoj Tatier (na zasadnutie 28. apríla 2005).